

Sva deca imaju pravo da:

- ▶ **kažu i pokažu svoju brigu i da to odrasli čuju i vide**
- ▶ **budu bezbedna**
- ▶ **dobiju pomoć kad im je potrebna.**

Dečije brige su kao neko kamenje, koje kad napune Vrećicu, toliko bude teška da je dete teško nosi.

Mi ne želimo da deca nose Vrećicu briga sa sobom!

Nacionalna dečija linija (NADEL) dostupna je svakom detetu 24 sata, 365 dana u godini. Tvoj poziv je besplatan.

Razgovor je poverljiv. Ne moraš da kažeš kako se zoveš, već samo svoju brigu, šta te tišti, uznemirava, zbunjuje ili plaši.

Osobe sa kojima razgovaraš pomoći će ti u tome šta sve i kako možeš da uradiš da se briga smanji i nestane.

Jedino kada će ono što ispričaš da podele s nekim, jeste kada su jako zabrinuti ili kada ih ti zamoliš da nekog pozovu u pomoć u tvoje ime.

Ne dešava se to tako često i to neće učiniti ako nisu stvarno sigurni da je to najbolje za tebe.

POZOVI BROJ DEČJE LINIJE 116 111.

- ▶ Kada roditelj ne brine na dobar način o detetu
- ▶ Kada dete ne dobija dovoljno hrane, tečnosti
- ▶ Kada dete ne dobija odgovarajuću odeću i zbog toga mu je hladno ili pretoplo
- ▶ Kada dete ostaje predugo samo.

TO SE ZOVE ZANEMARIVANJE.

Nikada se ne desi samo jednom. Ponavlja se i traje.

Nema nikakve veze s novcem.

Može da se dogodi u porodicama gde ima puno novca ili gde ima malo novca.

Često se dešava da neko namerno povređuje telo deteta.

To radi tako da ga: šutira, udara, grize, trese, čupa za kosu, da ga jako stegne da mu ostanu modrice.

To boli, pojave se modrice ili posekotine, a nekada dete može da ima i polomljene kosti.

TO SE ZOVE FIZIČKO NASILJE.

Neke osobe namerno povređuju osećanja deteta. Rade ili kažu nešto da ga rastuže, ismeju ili učine da se dete oseća loše i da misli o sebi da je loše dete.

▶ **TO SE ZOVE EMOCIONALNO NASILJE.**

Kada dete vidi ili čuje roditelje/staratelje da oni jedno drugo povređuju, i to može da učini da se dete oseća loše, tužno, zabrinuto i nezbezbedno.

▶ **TO SE ZOVE NASILJE U PORODICI.**

BOLI U DUŠI, A NE OSTAVLJA TRAGOVE KOJE MOGU DRUGI DA VIDE.

Neko može da dete natera, da od njega traži ili ga nagradi, da uradi nešto sa svojim telom što ga srami, plaši, brine. Ili da ga natera da to uradi nekom drugom.

To može da bude:

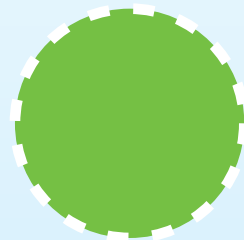
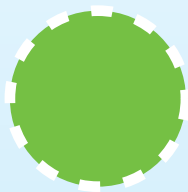
- dodirivanje po privatnim delovima tela
- da pokazuju svoje privatne delove tela
- da mora da gleda privatne delove tela druge osobe
- ljubljenje u usta jezikom ili po privatnim delovima tela.

Neko može da detetu pokazuje „čudne stvari“ od kojih se dete stidi, oseća loše i zbunjeno i plaši se.

To može da radi tako što pokazuje filmove ili slike, knjige ili časopise, na televiziji ili na mobilnom telefonu.

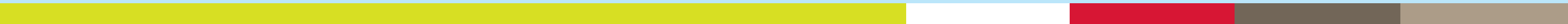

TO SE ZOVE SEKSUALNO NASILJE.

Hej! Da li se sećate?

Privatni delovi tela su oni delovi tela koji su pokriveni donjim rubljem.

- Kada su deca zla jedna prema drugoj
- Kada je neko dete udarano, zadirковано ili gurano
- Kada detetu prete ili ga zovu pogrđnim imenom

▶ **TO SE ZOVE BULING.**

Uvek se događa više nego jednom.
Kad se dogodi putem sms poruka ili fejsbuka **TO SE ZOVE SAJBER BULING.** ◀

▼

**DETE NIKAD NIJE
KRIVO ZA NASILJE
KOJEM JE IZLOŽENO.**

▲

BRAVO! ODLIČNO!

**ZA DANAS JE NAŠE
UČENJE GOTOVO!**

▼

Kojoj odrasloj osobi dete veruje
i s njom se oseća ugodno da bi
moglo da priča i da onda ima
manje tereta?

▲

Ako kažem svoju brigu
jednoj odrasloj osobi, a
ipak se ništa ne
promeni, šta onda da
radim?

Aha! Sada znam!

Ako se ništa ne promeni, važno je da nastavim da govorim još jednoj, pa drugoj, pa trećoj odrasloj osobi i tako sve dok se nešto ne promeni!

Tako uradi i ti!

**Detetu je važno da kaže
svoju brigu i da ga odrasli
čuju.**

Tako dete ostaje bezbedno.

**BRAVO!
FANTASTIČNO!
A GDE JE APLAUZ?**

Da li se sećate
ko sam ja?

Da li se sećate šta je
Vrećica briga?

▼

**Da li se sećate da
smo naučili da brige
uvek treba reći
odrasloj osobi kojoj
verujete?**

▲

Ko su odrasle osobe
kojima verujete da
možete da ispričate
svoju brigu?

**BRAVO ZA SVE DO
SADA!**

**JA ODOH MALO DA SE
ODMORIM,
A VI NASTAVITE SA
SVOJOM
VASPITAČICOM.**

NASILJE NIJE OK!

DETE NIKAD NIJE KRIVO ZA NASILJE.

**AKO MU SE DEŠAVAJU LOŠE STVARI, IMA
PRAVO DA KAŽE I OSTANE BEZBEDNO.**

Sada ćete pogledati jedan
spot i u njemu ćete se
upoznati sa KIKOM.

A sada sledi jedan film!
Zove se „KIKO i Ruka“!

Neko kaže detetu:
Ovo je samo naša tajna.
Čuvaj je i nemoj nikom da
kažeš.

Neko posmatra ili dodiruje
dete, a dete to ne želi.

MOJE TELO
PRIPADA MENI
NIJE TVOJE.
OD GLAVE DO PETE
TRAŽIM DA ME
POŠTUJETE.

Član porodice poljubi dete
za laku noć.

Ako je poljubac od člana porodice kojem dete veruje, voli ga i posle tog poljupca se dete oseća dobro, srećno, bezbedno i bezbrižno, i veselo svima priča o tome – onda je to **OK poljubac**.

Ako se od tog poljupca dete oseća neugodno, zbunjeno ili ne želi poljubac bez obzira od koga je – onda taj **poljubac NIJE OK**.